

کشف المعالی شرح بدء الامالی

باب والای مشیخت علیاده تدقیق مؤلفات شرعیہ مجلس سندن
فی ۵ جمادی الآخر سن ۱۳۲۸ قاریخیله طبع و
ونشرینه رخصت

ویرلشد

۲

مؤلفی صدوردن السید الحاج محمد شگری ابن احمد عطاء
داماد کلنبه وی
غفرلهم

کتابک آفرینه خطا و صواب جدولی الصاق اولمشدر

در سعادت چادیر جیلزده مطبعه ابراهیم افندی زاده علی رائف

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ

الحمد لله حمدًا لا انقضاء له وحسبى الله اذ لا رب الا هو والشكر لله الذي وفقنا دينًا مبینًا یرضاه وارشادنا بایات البينات معرفة التوحید واحكامه والصلوة والسلام على جبيه محمد ارسل الى كافة الناس ولا نبی بعده وعلى آله واصحابه الكرام باسره عشاقه واصدقائه بعدما وجب علينا عرض واخطار اولنور که علم توحید و عقائد اجل علوم در زیر اقدم فضائل انسانیه معرفت توحید و حسن اعتقاد در فلهمذا بو علم جلیله دائر امام همام اعظم رضی الله عنه خالق اللوح والقلم فقه اکبر نام عالیسیله بر کتاب و جیز و نفیس تألیف ایدوب عالم اسلامه اهدا و کتاب مستطاب مذکور اسلا علما و مشایخ فضلا علیهم رحمة ربنا الاعلی جانب لرندن شرح و تبیین ایدلش و بعده علم جلیل مذکوره متعلق منشور و منظوم تألیف ابذل همم عالیه ایله نیجه نیجه کتب نافعه میدان کلش اولدیغی کجه قصیده بدء الاممک نامیله مشهور اولوب عقائد صحیحه اهل سنتی جامع اولان منظومنی قاضی سراج الدین علی ابن عثمان الاوشی علیه رحمة الباری

تأليف وتنظيم اثنى عشر و اثر مذکور عربی و ترکی شرح ایله شرح و تفهیم
 و لشمدر علم توحید و عقائد اساساً اصل العلوم اولان قرآن
 عظیم الشان ایله احادیث جلیله نبویه دن استنباط و تدوین و لنوب
 صوکر الکر ایجاب حال و زمان و زرنیه فلسفیات و الهیات دن بعض حیثاً
 دخی علم مذکوره الحاق اولنه رق عقائد اهل سنته مخالف جهت لری رد
 و تحظه و علم محو ث عنمه (علم کلام) تسمیه قلنشد بو منظومه
 دخی اولوجه علم کلام دن باحث اولوب بو عبد قلیل البصاعه السید
 محمد شکری بن احمد عطا غفر له ما یکر می بش سنه مقدم کتاب مذکوری
 شرح قدیمه دن امام رضی الدین و شارح فقه اکبر علی القاری علیهما
 رحمة الباری حضرت لرنیک یازمه شرح لرنیک مطالعه سندن اختصاراً
 اقتطاف و فوائد مناسبه درج وارد اف ایدرک لسان عثمانی اوزره
 شرحه مباشرت و تشویباً تمشیدم بحمد و کرمه تعالی بعده مکرم مکرمه
 مولودینه مأمورا اولوب کمالی وقت مرهونده متوقف قالمشیک تعدد
 شرح محسنات دن معدود اولمغله برابر صاحب اثره و شارحلرینه
 و بالتبع بو عبد عاجزه وسیله یاد رحمت اولور امید ورجا سیله
 مسودات مذکوره تبیض ایتدیرلک کشف المغالب شرح بدأ الاموال
 تسمیه قلندی قالدیکه آثار بشر قصور و خطا دنه غیر خالی
 اولمغله اصحاب فضل و عرفانک حسن نظر لریند
 نأئلیتی مأمول و مستعد عادر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَقُولُ الْعَبْدُ فِي بَدَأِ الْأُمَامِي ۞ لِتَوْجِيدِ بِنْتِظِمِ كَالذَّلَامِي

اشبو وقصيدة بدأ الأمالي نك ناظم مرحوم قاضي سراج الدين علي بن عثمان
الأوشي عليه رحمة ربنا المتعال ابتداء نظمه ذات باري تعالي نك اسمي وحمد
وشناسني تلفظ اتمكله اكنفا ايلد ۞ بعده ناظم مرحوم رب العالمين والآن
الله تعالي وتقدس حضر تلمينك وحدانيت الهية سني تذكيرا ونعمت جليدة
عبوديتي تحديتا نفسني عبوديتله وصف ايلد ۞ زيرا عبد لفظي اشرف انما
بني آدمدر ۞ حتى قرآن كريمده استعيد بالله ۞ الحمد لله الذي انزل على عبدي
الكتاب ۞ بيورلد عبد منزل عليه خاتم رسل وانبيا جيب الله العلي
الا على غيره من عليه الصلوة والسلام افدمر حضر تلميريد ۞ اشهد ان لا
اله الا الله ۞ واشهد ان محمدا عبده ورسوله كلمة طيبة شهادته دحي
اولوجهه در ۞ عبوديت وعبادت دنيا ده كافة عبادة فرضدر ولازم

ملزوم قبیلندند:؛ بینارنده شو وجهله فرق وارد رک (عبودیت عبادت) اقوادر ۴ زیرا عبودیت جناب حقت حکمه رضادر (عبادت) الله تعالیه حضرت تلمینک راضی ولد یعنی شیئی ایشلک و قوللق ایتمکدر و عبادت دنیا ده فرض اولوب آخترده ساقط و عبودیت دنیا و آخترده غیر ساقط (امالی) املا) نك و (الائی) لؤلؤك جمعیدر (توحید) اخطار اولتور که اول عباد او زربینه واجب اولان وحدانیت الهیه بی یعنی الله تعالی حضرت تلمینک بر در شریک و نظیر یوقدر:؛ دیولسنا ایله اقرار و قلب ایله تصدیق ایتمکدر ۴ تصدیق قلبی امر باطن و مقصود بالذات در لکن انک او زربینه بناء احکام ممکن اولدیغی اجلدن تصدیق قلبی به اماره اولوق او زره شرع شریف اقرار باللسانی ایجاب ایتردی:؛ بداء الامالی لفظنه بداء ابتداء معناسنه در بوراده موضع ابتدا دیتمکدر امالی مصدر اولان املاء لفظنه جمعی و املاء مصدر بمعنی المفعول طریقله عملی و مکتوب معناسنه و كذلك نظم طریق مزبور ایله منظوم معناسنه در بوضور تده معنی بارک تعالی بی توحید کلا تمق ایچون اینجولر کی منتظما ذکر ایلدیکی ایبات ایله مکتوباتی ابتدا سنده عبد اله الخلق الخ منظومه سنه تلفظ ایدر:؛ امشبو معنی بداء الامالی لفظنه اضافت معناسی اعتبار ایله در:؛ اتماء بداء الامالی لفظی منظومه نك اسمی ولد یعنی صورتده معنی یا خود معنای بیت توحید مخصوص امالی کتابنک بدئنده عبدا و شی اینجولر کی دیزلمش نظریه سوبیلر

۴
 خلاق کائنات اولان
 ذات واجب الوجود
 حضرت تلمینک اولهینه
 و تدبیر عالم و خلق
 و ایجاد و استحقاق
 عبادت کی خواص
 الهیه بنده شریک
 اولدیغی اعتقاد
 و ذات الهیه بی
 اذها و افهامه
 تصور و او هامه
 تحیل اولنان هر بر
 شیدن تجرید
 در
 ۴

۵
 بداء الامالی تسمیه
 ایلدیکی منظومه
 (عبد) الله الخلق
 الخ منظومه سنی
 ذکر ایدر:؛

إِلَهُ الْخَلْقِ مَوْلَانَا قَدِيمٌ ۞ وَمَوْصُوفٌ بِأَوْصَافِ الْكَمَالِ

ایشته ناظم حضرت تبارک علم کلام ایله توسیم اولنان و علم توحیده منستو و متعلق
اولان اشبور سالة منظومه بی ثبوت ایله حسن ابتدا ایله (معنا بیت
جمع خلقک معبودی اولان مولا مز قديم و اوصاف کمال ایله موصوفد
(الہ) معبود بالحق معناسنه و خلق مخلوق معناسنه در (مولا) سید
ناصر مرتبی معنایرینه کور کتب عقائدده بنیا اولندیغی اوزره قرآن عظیم
الشان ادله توحید ایله مشحوندر (وَالْهَکْمُ لِلَّهِ وَاحِدًا لِلَّهِ الْاَهُوَ الرَّحْمَنُ
الرَّحِيمُ) الایه (فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) ایتلرک توحیدک دلائل قطعیه
نقلیه سندندر (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) کله جلیله توحیدینک معناسی کندو
عبودیته مستحق هیچ بر شی یوقدر انجق الله تعا حضرت تبارک مستحق هر بر
شیدک مستغنی و هر بر شی ذات الوهیتنه مفتقر دیمکدر جمع اقوام
وامم توحید ربوبیتی معترف لردر حتی سورة عنکبوتده (وَلَمَّا سَأَلْتَهُمْ
مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لِيَقُولَنَّ اللَّهُ) وسورة زخرفده
(وَلَمَّا سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ لِيَقُولَنَّ خَلَقَهُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ
الذی جعلکم الارض مهذا وجعل لکم فیها سبلا لعلکم تهتدون ۞ واولک
رسلهم آفی الله شک فاطر السموات والارض) آیات بیناتی بو خصوصه
براهین ساطعه در ادله توحیددن بریده (کوکان فیها الهة الا الله لنفسه
آیت کریمه سی اولوب دلیل مانع اوله رق قطعی اجماعیدر انسانلرده فکر

ونظرك بك بارلاق اولديغى شو عصرده الهیوننه نسبتله فئه قيله
 حکنده بولنان طبیعیون (صانع) انجق حرارت برودت رطوبت
 بیوست اولق اورزه درده منقسم زعم ایلد کلمه کبی افلاکیون دخی سبعة
 سیاره در زعم ایلش لردر که بونلرک بطلانی عقلاً ونقلاً ظاهر در
 بلکه کرة ارض وسما وما فیها الله تعا حضرتلرینک قدرت بدیعه سینه
 مخلوق اولوب احکام فلکیه واجرام سماویه برصانع ازلی وبرمسبب
 حقیقینک اراده کلیه قاهره سینه اجرای تأثیرات ایدر ۰۰۰ ادله عقلیه
 حقنده امام همام اعظم حضرتلرینک وبعض عارفینک بیانات حقیقت
 بیناتلرینک تحقیقات وتفصیلاتی واسطه کتابده (وما عذر لندی
 عقل بجهل) بجنده مشاهده اولنه جقدر ۰۰۰ والحاصل توحید اهل
 الله تعا حضرتلرک ذاتده احد صفانده واحد مصنوعاتی خالق قدر دیو
 قلب ایله تصدیق ولسنا ایله اقرار و تحقیق ایلد کدر ۰۰۰ وبویلده اهل ایمان
 حقنده جناب فیاض مطلق حضرتلرک (الله ولی الذین امنوا یخرجهم من
 الظلمات الی النور) آیت جلیله سینه تبشیر عظیم بیوردی ۰۰۰

هُوَ الْحَيُّ الْمُدَبِّرُ كُلِّ امْرٍ ۰۰۰ هُوَ الْحَقُّ الْمُقَدَّرُ ذُو الْجَلَالِ

ناظم حضرتلرک مصراع اول ایله (هُوَ الْحَيُّ لِإِلَهِ إِلَّا اللَّهُ) هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ
 (وَتَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ) ۰۰۰ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ
 آیات بیناتنه ومصراع ثانی ایله (إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ ۰۰۰ وَيَسْقِي

فی المصباح
 وَتَرَى الْأَمْرَ يُدَبَّرُ
 فَعَلَّتْهُ عَنْ قَدَرٍ
 رُؤْيَاهُ

وَجْهَ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ۖ تَبَارَكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ
 آیتربیه اشارت ایدر (مفردات راغبه واجب الوجود تعالی حقنده هو
 حتی دیندی یکی تقدیرده معنی لایصح علیه الموت کندیسنه موت جائز اولمز
 دیمکدر دیر (حیات) صفات ذاتیه دندر که جناب حق حیات ازلیه ایله
 حیدر (مدبر) فاعل بالبصيرة لا بالغفلة دیمکدر (حق) الحق بومقوله
 ثُمَّ رُدُّوْا اِلَى اللّٰهِ مَوْلَاكُمْ الْحَقُّ (و) فَذَلِكُمْ اللّٰهُ رَبُّكُمْ الْحَقُّ قول شریفترنده
 اولدیغی وجه ایله حکمت مقتضاسی اولان امر سببیله شیء ایجاد ایدن ذات
 معناسنه در تفصیل استیان مفردات راغبه مراجعت ایتسوا (مُقَدِّرٌ)
 تقدیر قدرت ویرمک و تقویت ایتمک و اقتضاء حکمت حسبیله اشیا بی
 وجه مخصوص و مقدار مخصوص اوزره قیلق معناسنه در کذا فی المفردات
 (معنای بیت) جناب رب العالمین حیات ازلیه ایله حی کندیسنه موت
 جائز دکل در هر امری تدبیر ایدیمکدر بصیرتله ایش ایشلر غفلدن متره
 حق حکمت الهیه سنک مقتضاسی اولان شیء سببیله ایجاد ایدیمکدر
 قدرت ویریمی و تقویت ایدیمکدر و حکمتک اقتضاسی حسبیله وجه مخصوص
 و مقدار مخصوص اوزره اشیا بی جا عدد جلال یعنی عظمت صاحبیدر
 مُبْرِدُ الْخَيْرِ وَالشَّرِّ الْعَبِيحُ ۖ وَلَكِنْ لَّنَسْرَضِيَ بِالْجَاهِ
 (مرید) اراده ایدیمی معناسنه اولوب اراده صفات ذاتیه دندر اراده
 ذات اجل و اعلا حقنده برایشک ایشلا نسه یا خود ایشلنما مسی لایق

اولئسیله حکم ایتمک در کذا فی مفردات الراغب ❖ قبیح ❖ شره صفت
کاشفه در (محال) ختم میم ایله خارجده وجودی تقدیر ممکن اولیان
شیدر ❖ لکن بو مقامده صوابدن بعید معناسته در کفر و معصیت کبی
زیرا حق تعالی حضرت لری بونلره راضی دکلدر ❖ حاصل معنای بیت (جناب
حق مشیت و اراده الهیه سیله خیر و شری خلق اید میجیدر لکن شره اصلا
راضی اولمک ❖ اشبوییت ده ردا علی المعترله افعال عبادک مخلوقات
لهیده ده داخل اولدیغنه اشارت واردر که معترله (اِنَّ الْخَيْرَ مِنْ لَدُنِّهِ
اَلشَّرِّ مِنَ الْعَبْدِ) دیمشدر ❖ بز اهل سنت و جماعت دیر زکرة اوت البته شر
و قبیح عبد دن ظاهر اولور ❖ لکن الله تعالی حضرت لری عبادک کسبی سببیله
خلق ایدر خالق و مرید در ❖ لکن شره راضی دکلدر سورده یونسده (کَذَلِكِ
نَطَبُ عَلٰی قُلُوْبِ الْجَیْمِیْنَ) قول شریفنک تفسیرنده الله تعالی حق دن باطله
تجاوز ایدنلرک قلوبی اوزرینه طبع و ختم ایدر ز معناسنی متعاقب افعال
عبادک قدرت الهیه ایله و قوللرک اختیار و کسبیله وقوعنه بو قول ربانی
دلیل اولدیغی بنیا اولنور و هر حالده عبد خیر و شری اتیانه مجبور اولیور
مختار در و جناب حقک ملکنده خیر و شر انجی مشیت الهیه سیله جاری
اولدیغنه (وَمَا تَشَاوُرْنَ اِلَّا اَنْ یَّشَاءَ اللّٰهُ) آیت جلیله سی دلیل قطعید
فقطینه مذهب اهل سنته کوره فعل خیری جناب خالقن رجا و سوء فعلدن
ناشی خوف و اتقا ایتمایدرو ترک خوف و رجا ده اسقاط عبودیت و تقویت

ربوبیت وارد در بوا یسه محل ایمان و اسلامدر

صِفَاتُ اللَّهِ لَيْسَتْ عَيْنَ ذَاتٍ ۖ وَلَا غَيْرًا سِوَاهُ ۖ ذَا انْفِصَالٍ ۝

صفات الله صفات الذات ۖ و صفات الافعاله شاملدر (معنای بیت)
صفات الله نه ذات الوهینتک عینی ونرده غیریدر ۖ مذهب اهل سنت
بودر (سواء) کلمه سی تأکید ایچون غیر کلمه سندن بدلدر (ذا انفصال
جمله سی بومقامده غیریت ایله مراد صفتک ذاتدن انفصالی ممکن اولوق
معناسنه اولان غیریت اصطلاحیه اولدیغنه اشارت اولوب غیریت
لغویه معناسنه دکدر ۖ زیرا ذات ایله صفات بیننده تغایر لغوی ظاهر در
حاصلی صفات آیه عین ذات اولماک ۖ زیرا صفت موصوفک عینی اولماز
غیریده دکدر ۖ زیرا صفات الله ذات الوهینتده ازلا و ابدامنفک اولماز
لکن مخاوقانک صفاتی ذاتلرینک عینی اولیوب غیریدر یعنی انفکاک ممکن و مستلذ

صِفَاتُ الذَّاتِ وَالْأَفْعَالِ طَرًّا ۖ قَدِيمَاتٌ مَّصُونَاتٌ الزَّوَالِ ۝

صفات ذاتیه ۖ جلال ۖ کبریا ۖ حیات ۖ علم ۖ قدرت ۖ ارادت
ۖ کلام ۖ بونلر بالاجماع صفات قدیمه در ۖ صفة فعلیه (تکون)
درکه ۖ خَلْقُ أَشْيَاءٍ ۖ رِزْقُ أَحْيَاءٍ ۖ اِبْدَاءُ ۖ اِنْشَاءُ ۖ اِحْيَاءُ ۖ اِثْنَاءُ
ۖ اِنْبَاتُ ۖ اِنْمَاءُ ۖ و بونلرک امثالی ایله تعبیرا ولنمشدر ۖ بونلر دخی
ائمة حنفیه عندنده قدیمه و ذات الله ایله قائمه در ۖ معنای بیت ۖ جمیع
صفات آیه ازلیته و ابدیه اوله رق قدیمات و زوال و فنادن محفوظاندر

ذات ایله صفت بیننده فرق نشود در که ذات بالاستقلال تصوری ممکن
اولان شیدر ۰ صفت بالاستقلال تصوری ممکن اولیوب تبعاً تصور
مکن اولان شیدر ۰

سَمِيَ اللَّهُ شَيْئًا لَّا كَالْأَشْيَاءِ ۖ وَذَاتًا عَن جِهَاتِ السَّبْتِ خَالِكٌ
معنای بیت ۰ بزاهل سنت الله تعالی حضرت تیرینه موجود معناسنه اولان
شیء تسمیه ایده در ۰ لکن سائر اشیا به مشابهندن منزهدر ۰ وکذلك
الله تعالی حضرت تیرینه ذات تسمیه ایده در لکن سائر ذوات کبی جهات ست
صاحبی کل بلکه حق جل و علا جهات ستدن خالی بر ذات در بوینده (شیء)
کله سی موجود معناسنه در ۰ زیرا الله تعالی حضرت تیر و واجب الوجود
مخلوقاتی ممکنه الوجود در ۰ ذات واجب الوجود حضرت تیرینه جو
معناسنه اولان شیء اطلاقند جوازینه دلیل ۰ قُلْ أَيْ شَيْءٌ
أَكْبَرُ شَهَادَةً قُلْ اللَّهُ ۖ آیت جلیله سیدر کتب کلامیه ده بنیا اولدیغی
واخوان اهل عرفان خفی و لیدیغی اوزره کائناتر یعنی عوالم غیر محدود
بی نهایته نسبتله اوق بر شیء اولان شوکره ارضی کمال عطمت و کبریا
اصلا نظیر و نهایت اولینا حضرت خلاق حیرتبخش عقول اولان اسفون
عجیب و ترتیب غریب اوزره خلق و ایجاد ایلدی ۰ عقل بداهه حکم
ایدر که بر شیء موجود اولماز ایسه اوشی موجد اوله ماز ۰ زیرا ایجاد
فرع وجود در ۰ وَفِي الْأَرْضِ آيَاتٌ لِلْمُوقِنِينَ ۖ وَفِي أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ

آیات جلیله سی حکم جلیلینجه کائناتده عجائب خلقتده و بدایع فطرته
 و مخلوقات و موجوداتده کی احوال و اسرار عجیبه یه و علی الخصوص
 هرشیدنا اول انسانک فطرتده کی قدرت بدیعه و حکمت بالغه یه
 نظر اولینجه البته برصانع مدبر و حاکم مقدر اولدیغنه جزم و حکم
 اولنور ۰۰ هر زمان بدایع قدرت الهیه یه عطف نظر امعنا و فقط
 حقیقت الهیه ده اتعاب فکر دن اتقا ایتملیدر ۰۰ حتی علیه الصلوة
 والسلام افند عن حضرت لری ۰۰ تفکروا فی الآلهة ولا تفکروا فی الله ۰۰
 بیور مشلردر ۰۰ بناء علی هذا کائناتک زیر و بالا سندہ اثار قدرت و رحمت
 الهیه یه نظر ایله حد و احصا دن بیرون اولان نعم و آلاء سبحانیه یی
 تفکر له ایفای و جیبه شکر و محبت و اجرای شریطة عبودیت ایدرز
 جناب خلاق لمریزل جهانتک منزهدر ۰۰ اما وقت دعاده اللریزی
 سما یدرفع و توجیه اتمک انبیاء عظام صلوات الله علی نبینا وعلیهم
 حضرتک سنن و ادا بلری اوزره تعبددر ۰۰ ننه کیم نمازده کعبه
 شریفه یه توجه و سجده ده یرا و زرینه وضع جبهه ایدرز ۰۰ و هو
 القاهر فوق عبادہ ۰۰ آیت جلیله سی الله تعالی حضرت لری جمیع عبادینک
 اقتدار لری فوقنده قهر و غلبه یه مالکدر معنای شریفی ایله مفسردر
 وَهُوَ الَّذِي فِي السَّمَاءِ إِلَهُ وَفِي الْأَرْضِ إِلَهُ ۰۰ آیت کریمه سی دخی آثار بوینک
 یعنی و امر و احکام الهیه نک ارض و سما ده ظهوری جوهر مضمونیه

مفسر در که ذات الوهیتی فوق و تحت و سائر جهاندن تنزیه اول نور ۰۰۰

وَلَيْسَ الْأِسْمُ غَيْرًا لِلسَّمِيَّ ۰۰۰ لَدَىٰ أَهْلِ الْبَصِيرَةِ خَيْرًا أَلِ—

معنای بیت (خیر آل اولان اهل بصیرت عندند اسم مستی نك غير دكلدر
 اهل بصیرت نور قلب اهل (و خیر آل) علیه الصلوة والسلام افدمنز
 حضرت تریك خیر آل یدیك دكلدر ۰۰۰ كت كلامیه ده بیئا اولندیغی اوزره
 اهل بصیرت یعنی اهل سنت عندند اسم و مستی برشیدر حتی (سبیح
 اَسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَىٰ ۰۰۰ فَبَسَّحَ بِحَمْدِ رَبِّكَ ۰۰۰ آیت جلیله لری اسم مسمانك غير
 اولدیغنه دلیلدر که تسبیح و تنزیه انجق ذات واجب الوجود ایچون اولور
 اسم ایچون اولماز ۰۰۰ ناظم حضرت تریك بو بیتله معتزله نك اسم مسمانك
 غیرى اولدیغنه دائر اقوللریك مردودیتنی بیان ایدر ۰۰۰

وَعَيْرَانِ الْمَكُونُ لَا كَشِيئِي ۰۰۰ مَعَ التَّكْوِينِ خَذَهُ لِإِكْتِمَالِ—

عیران ۰۰۰ غیر ۰۰۰ کله سنك تشیه سیدر ۰۰۰ مکون ۰۰۰ اسم مفعول اوله رق
 موجود ۰۰۰ تکوین ۰۰۰ مصدر اولورق ایجاد معناسنه کلوب شیآن متغایر اند
 زیرا سبب مسببک و فعل متعلقک غیریدر ۰۰۰ لا کشیئ ۰۰۰ یعنی مکون ایله
 تکوین شیء واحد اولیوب بینلرنده مغایرت وارد ۰۰۰ ناظم حضرت تریك (خذ
 لا کتمال) جمله سیله بو کلام حقیقت اشامی عما جهلدن تنویر عین بصیرت
 ایچون کحل منزله سنده قیلد بونده نكته ایسه معتزله نك تکوین ایله مکون
 شیء واحد اولدیغنه دائر ذهاب و قولیرینی رد و جرحدر خلاصه معناییت

مکون ایله تکوین شیء واحد اولیوب بری موجود دیکری ایجا معناسند
 بوکلامی عین بصیرتک اکتالی ایچون اخذ و حفظ ایله دیمکدر: علماء حقیقه
 عندنده (تکوین) معدومی عدمدن باعتبار المبدأ ایجاد و اخراج معنی
 اولوب اولیدر: زیرا خالق مطلق حضرت تباریک صفتیدر (مکون) حاکم
 چونکه مخلوقک صفتیدر

وَمَا لَنْ جَوْهَرٍ رَبِّي وَجِسْمٍ ۖ وَلَا كَلٌّ وَبَعْضٌ ذُو اسْتِمَالٍ

جوهر) جز متمیز در که تجزیه قبول ایتمز (جسم) ایکی ودها زیاده جز
 لردن ترکیب ایدن متمیز در: و تعریف آخرله جسم قابل قسمتدر (کل) اجزاء
 محصوره دن ایکی ودها زیاده جز لردن ترکیب ایدن جمله نك اسیدر (بعض)
 کند و سندن و غیر لیسندن کل ترکیب ایدن جز نك اسیدر (معنای بیت)
 ربم تعالی و تقدس حضرت تباریک جوهر و جسم و کل و بعض دکلدر: ناظم
 حضرت تباریک بو بیتده بعض صفات سلویه به اشارت ایلدی: شویله که الله
 تعالی حضرت تباریک نه جوهر و نده جسم در نه کل و نده بعض در: ایشته
 صفات سلویه جوهریت جسمیت کلیت و جزئیت و سائر در که جناب
 واجب الوجود حضرت تباریک سلبا و لنور

وَرَبُّ الْعَرْشِ فَوْقَ الْعَرْشِ لَكِنْ ۖ بِلَا وَصْفٍ التَّمَكُّنُ وَاتِّصَالُ

رب العرش) اعظم مخلوقات و محیط موجودات اولان عرشک خالق
 و مالکی دیمکدر نه کم رب الکعبه و رب جبریل دینلور (معنای بیت)

عرش اعظمك خالق جناب واجب الوجود حضرت تبارك عرش او زرينه عاليه
 لكن وصف تمكّن واتصال اوليه رق كمال علويته متعاليدرد: حضرت ناظم
 بوبيت ايله (الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَمَا
 بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ الثَّرَى) آيت جليله سنه اشارت ايدركه الله تعالي حضرت تبارك
 فرماني عرش او زرينه مستوي اولدو كوكلرده اولان مبتدعات ويرلرده كوريلان
 مختصرات و آره لرنده اولان عناصر و تحت ارضده بولنان كافه موجودات
 او خالق متعالينك مخلوق و مملوكيدر: معناسني متضمن اولان آيت جليله
 مذكوره استوانك معناسي بلا و صفا الاستقرار و لا نغي الا اتصال استيلا
 و استعلا در: و بوندن مقصد خالق الارض و السما حضرت تبارك علو عظمي
 اولوب علو مكان دكلدر: جناب حق عرش اعظمي كمال عظمت و قهر و غلبه و لا يتنى
 اظهار ايجون خلق و تكوين بيورديكه (وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ) قول كريمند
 دخي ظاهردر: شاعرك (قَدَاسْتَوَى بِشْرًا عَلَى الْعِرَاقِ مِنْ غَيْرِ سَيْفٍ وَدَمٍ
 مَهْرَاقٍ) بيتنده دخي استوي استيلا معناسنه در كه قليب چمكسزين قان
 دو ككسزين عراق او زرينه قهر و غلبه و استيلا ايلدو ديمكدر: ذكر اولان
 ايكي آيت جليله كمي متشابهاتده تاويل مذهب خلفدرا اما مختار سلف
 عدم تاويل و جناب حقه تفويضدر حتى امام مالك حضرت تبارك سالف الميلا
 برنجي آيت كريمده (الاستوا معلوم و الكيف مجهول و السؤال عنه بدعة
 و الايمان به واجب) ديدك امام همام اعظم حضرت تبارك بوراي اختيار ايدك

وَمَا الشَّيْبَةُ لِلرَّحْمَنِ وَجْهًا ۖ فَصُنْ عَنْ ذَلِكَ اصْنَافَ الْاَهَالِي

جناب حقّه مخلوقاتدن هیچ بر شیء هیچ بروجهله ذاتاً وصفهٔ مشابه اولیو
شریک ونظیردن منزله اولدیغنی ناظم حضرتلرک بطریق التّسبیح تنبیه ایدر
بوزاده اصناف اهل الی اهل سنت منسوبانندن اولان صنفلردر (خلاصه
معنای بیت) حق سبحانه وتعالی حضرتلرینی مخلوقاتدن برشیئه تشبیهده
هیچ بروجه معقول وطریق مستحسن یوقدر ۖ ایمنه ای اهل سنت اعتقاد
فاسدن ذهنلرک حفظ ایدیکردیمکدر ۖ بوبیتده (لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ ۖ وَهُوَ
يَكُنُّ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ) آیت جلیله لرینه تلیح واردر ۖ والحاصل واجب الوجود
حضرتلرک تماثل اجسام واعراضدن عقلاً وشرعاً منزهدر

وَالْاِيْمَانُ عَلَى الدِّيَانِ وَقِيَّةٌ ۖ وَاحْوَالٌ ۖ وَازْمَانٌ بِحَالٍ

کتب شرعیه ده بیبا اولدیغنی اوزره (دیان) اسماء الهیه دن اوله رق جزا
معناسنه اولان دیندن مأخوذ مجازی دیمکدرکه دین جزا معناسنه ده کلوا
وجزا مجازات ومکافات شاملدر (مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ) آیت کریمه سنده (لَمَّا
تَدِينُ يُدَانُ) حدیث شریفنده اولدیغنی (وَلَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ عِنْدَهُ اِلَّا لِمَنْ
اِذْنًا لَهُ) آیت کریمه سی بیاننده امام بخارک علیه رحمة الباری اسم (دیان) اسم
الهیه دن اولوب جزا ایدیجی معناسیله تفسیر ایتمشدر (زبدهٔ معنای بیت
دیان اولان الله تعالی حضرتلرک اوزرینه هیچ بروجهله اوقات وازمان واحوال
مرور ایتمز ۖ ناظم حضرتلرک بوبیت ایله جناب حقک بقا ایله موصوفو تغیر

وفنادن منزله اولاد یعنی بیایدرد ☞ فی الحقیقه اوقات واحوالک مرور و انقلابی
خداوندتک عمر لربنی تفتیح و حال لربنی تغیر مثلدو نیجه حکمتاره شامل اولوب الله تعالی و تقدست
حضرت لربی بقایله موصوفی تغیر و فنادن منزهدر

وَمُسْتَعْنِ الْهِ مِنْ نِسَاءٍ ۝ وَأَوْلَادٍ رِثَاثٍ أَوْ رِجَالٍ

نساء زوجات و مملو کاته شاملدر ☞ اولاد دخی ذکور و اناته شامل ایسه ده
ناظم تغصیل ایله برابر تکمیل وزن ایلش و بوبیتی (لَمْ يَخْذُ صَاحِبَةً وَلَا وُلْدًا) ☞
آیت کریمه سندن اقتباس ایتمشدر (محصول معنای بیت) جناب حق نساء و اولاد
دن مستغنی و منزهدر ☞ شروحه بیایدرد یعنی اوزره ذاتنده احد صفا ننده
واحد کائناندن مستغنی اولوب حادث اولدیغی کبی محل حوادثه دکادر
احدیته متفرد و حدایتله متوحددر ☞ و بونظمه حضرت مریم حقنده زوجیت
و حضرت عیسی حقنده ابیت ایله زعم ایدنکره و برده ملائکه تک ابناء الله
اولسنه قائل اولان کفار مکه بی رد ایچون قرآن کریمده نیجه آیات جلیله به ارجله
(لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَالِثُ ثَلَاثَةٍ ۝ مَا الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ إِلَّا رَسُولٌ) آیات
کریمه لرینه اشارت وارد ☞

كَذًا عَنْ كُلِّ ذِي عَوْنٍ وَنَصِيرٍ ۝ تَقَرَّرَ ذُو الْجَلَالِ وَذُو الْعَالَمِ

فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ
الْعَالَمِينَ
الآية

ناظم حضرت لرب بوبیت ایله ☞ إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ☞ آیت جلیله اشارت
ایدوب الله تعالی حضرت لربنیک معین و ناصر دن دخی مستغنی و عظمت و هیبت و انعام
و رحمت صاحبی ایدو کتی بیایدرد (حلال معنای بیت) الله تعالی حضرت لربنساء و اولاد
دن

مستغنی اولدیغی کبی عبادتدن اغانه ونصرتدن دخی مستغنیدر: جلال
 وجمال اوصافی شامل نعوت کمال ایله موصوف ذوالجلال و الاکرام اوله رق
 متفردوغنی عن العالمیندر (وَقُلْ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ
 شَرِيكٌ فِي الْمَلِكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذُّلِّ وَكَبِيرًا ۝ آیت جلیله دخی
 بو بیتدره تلخیص واردر ۝

وَمَا الْقُرْآنُ مَخْلُوقًا تَعَالَى ۝ کلام الرب عن جنس المقال

معنای بیت قرآن کریم مخلوق دکدر کلام ربانی جنس مقالدن تعهد و تقدس
 ایله دیکدر ۝ کتب عقائده بیان اولدیغی اوزره ۝ قان عظیم الشان
 حضرت رسول اکرم و نبی محترم صلی الله علیه وسلم افندمز حضرت لرینه من
 قیل الرحمن وحی اولتان کلام الهیدر که مصاحفه مکتوب السنه ایله مقرو
 قلوبده محفوظدر حروف منظومه کلام الهییه دلالت ایدر عباراتدر
 و کلام الهی از لیدر ۝ اهل تفسیر و تاویل کوره بحث معناده در (اِنَّا جَعَلْنَاهُ
 قُرْآنًا عَرَبِيًّا ۝ آیت کریمه سنده قرآنک مجعولتی عربیتنه کوره در ۝ یعنی
 قرآن کریمک عربیتله اکتسا ایتدیکی حین نزول واراده در ۝ بو معنا
 ایسه ذات بارینک کلام قدیمی غیر مخلوق اولدیغنه مانع دکدر ۝
 زیرا کلام الله صفت الهیه اولدیغی جلدن حقیقته نه عربی ونه غیره
 لسانه منسوبدر ۝ بلکه نسبت مذکوره محل نزوله کوره ظاهر اولور
 فلهدا کتب الهیه یه سریانی و عبرانی و عربی دینلور ۝ و قرآن کریمک

مجموع نظم و معناسی منزلدر: فقط عربیت ایلله کسوه لندیکی،
 حین نزول و اراده در: و یوم هئا ایلله نزول ایدن حضرت جبریلدر که
 حامل قرآندر: نزول ایلله متصف اولان کلام الهی دکلدر: شویله که
 جبریل علیه السلام قرآنک ورق و لوحی کیدر: نورانیدر روحانیدر
 مذهب اهل سنته کوره تلاوت اولنا کلام الله اثره موثره علی قول
 و علی قول آخر موضوعک موضوع له و زرینه دلالتیه کلام نفسی
 الهی بی دالر و تلاوت اولنان کلام ربانی بی متعلق لسانات مختلفه معنی
 بر در: نه کیم لغت عربیه ایلله حضرت معبوده الله تعالی و فارسیده خدا
 و السنه سائر ده بشقه بشقا ساسی ایلله تسمیه اولمشدر: بوجتک
 حاصلی کلام نفسی الهی مخلوق دکلدر: کتب ایه نه کیم جملة کلام الله در:
 فقط قرآن کریم سائر لر نذا افضلدر: زیرا نظم جلیل بیعدیلی و فضیلتک
 طبقه علیا سنه و بلاغتک درجه فصول اسنده اولوب معجزدر: و مع
 هذا مغیبات ماضیه و آتییه متعلق اخبار محتوی و دقیق علوم الهیه
 ایلله مکارم اخلاقه و فنون حکمت علیه و عملیه یه ارشاد متضمن و احوال
 مبدأ و معاد یعنی مصالح دینیّه و دنیویّه بی مشتملدر: الله تعالی حضرتک
 ان هذا القرآن یهدی للتی هی اقوم: تحقیقا قرآن عظیم الشان اقوم
 و اعدل اولان طریق کویستریوردی و سائر کتب سماویه بیغدر انجوت
 قرآن کریم ابلغ و خاتمه کتب سماویّه در:

وَمَا اِنْ فَعِلْ اَصْلِحْ ذَا فِتْرَاكِضٍ ۞ عَلَى الْهَادِي الْمُقَدَّسِ ذِي الشَّعَالِي

(ما) نافیہ کذلک (ان) دخی نافیہ در تأکید ایچون جمع اول منشد در
 معنای بیت) هیچ بر فعل اصلح عظمت و کبریا صاحبی ولان هادی مقدس
 اوزرینہ ذافترارض یعنی واجبا ولما در میگذرد ۞ کتب کلامیہ دہ بیات
 اولندیغی وجہلہ اللہ تعالیٰ حضرت تکرے علی الاطلاق حاکم ومالک الملک
 اولوب کیف مایشاء تصرف ایدر فعل اصلح مشروطاعت مقابلندہ ثواب
 معصیت مقابلندہ عقاب عباد ایچون معبود اوزرینہ واجب کار
 بختی بر درجہ دها ایضاح ایدہ لہ ۞ شویله کہ بحسب الظنا ہر امر اصلح
 کافہ عباد و اصل ہدایت ایتکدر ۞ حالبو کہ جناب حکیم مطلق حضرت
 (يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ ۞ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَمَعَهُمْ عَلَى الْهُدَى
) وَلَوْ شَاءَ لَهَدَيْكُمْ أَجْمَعِينَ ۞ وَلَوْ شَاءَ لَأَتَيْنَا كُلَّ نَفْسٍ هُدًى ۞ وَلَوْ شَاءَ
 رَبُّكَ لَأَمَنَّ مَنْ فِي الْأَرْضِ ۞ بیوردی اشبو آیات جلیلہ دن معلوم اولدی
 اللہ تعالیٰ حضرت تکرے عباد ایچون استہ دیکنی ایشلر بعض اقوامہ فضلاً
 و کرما ایمانی تخصیص ایدر و بعضنہ عدلاً ضلالتی مخصوص قلا ۞
 ایتد عبادینک اولوجہلہ اختلا فیلہ ارادۃ الہیہ سی اظہار عدل و ایشار
 فضلدر ۞ لَا يُسْئَلُ عَمَّا يَفْعَلُ ۞ والحاصل ۞ اللہ تعالیٰ نیک الوہیتی قولدر
 ایچون فعل اصلح دن هیچ بر شیک کندی اوزرینہ وجوبیلہ مقید اولدی
 جناب رب العالمین منزہدر حاکم مطلق قدر دیر ایسہ فضل و کر میلہ